АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ
УСТАНОВА КУЛТУРЕ ОД НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА

БИБЛИОТЕКА ИНФОРМАТИВНИХ СРЕДСТАВА

ИНВЕНТАР

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КЈ У ЊУЈОРКУ

1920-1945 (1919-1945)

Предраг Крејић

Београд, 2013

Библиотека информативних средстава

ИНВЕНТАР
сумарно-аналитички

AJ-449

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КЈ У ЊУЈОРКУ

1920-1945
(1919-1945)

Предраг Крејић

Београд, 2013.

АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ
УСТАНОВА КУЛТУРЕ ОД НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА

САДРЖАЈ ИНВЕНТАРА

Страна

ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА V
ИСТОРИЈАТ СТВАРАОЦА ФОНДА VII
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРАОЦА ФОНДА IX
РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРАОЦА ФОНДА X
СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА X
СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА XIII
ОПИС ЈЕДИНИЦА ОПИСА 1
ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА 17
ИНДЕКСИ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА 21
ИМЕНСКИ ИНДЕКС 23
ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС 26

ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КЈ У ЊУЈОРКУ

1920 – 1945
(1919 – 1945)

ИСТОРИЈАТ СТВАРАОЦА ФОНДА

До избијања Првог светског рата Краљевина Србија није имала ниједно каријерно дипломатско-конзуларно представништво на тлу Сједињених Америчких Држава. Постојао је само Почасни конзулат у Њујорку на чијем је челу од оснивања био угледни амерички грађанин српског порекла, прослављени научник Михаило Пупин. Он је функцију почасног конзула обављао од 1911. године. Са избијањем Првог светског рата и све већим ангажовањем САД, српска влада је одлучила да отвори посланство у САД што је реализовано почетком 1917. године. По завршетку Рата и стварања заједничке државе Јужних Словена, Краљевине Срба Хрвата и Словенаца, порасла је потреба за ближим контактом новостворене државе са бројном емиграцијом пореклом са југословенског простора. Осим тога требало је решавати бројне административне потребе исељеника које су раније решавали аустроугарски конзулати, односно по уласку САД у рат, шведски, који су преузели заступање аустроугарских интереса.

Још током 1918. године први посланик Краљевине Србије у САД Љубомир Михаиловић је предлагао да се отвори каријерни конзулат у Њујорку с чиме се сложио и његов наследник Славко Грујић.[1] Разлози су били повећани обим послова с обзиром да је велики број исељеника тада одлучио да се врати у завичај, али и опозиција дела исељеничке штампе и исељеништва, већином Хрвата али и нешто Срба према Михаилу Пупину, који је био не само почасни конзул и угледни научник већ и главна политичка личност најпре српског а сад југословенског исељеништва. Овде нећемо улазити у разлоге сукоба али је то све утицало да Влада КСХС одлучи да се Михаило Пупин замоли да поднесе оставку на положај почасног конзула. Треба напоменути да је од марта до октобра 1919. године Пупин био у Паризу где је на Пашићев захтев помагао у раду делегације КСХС на мировним преговорима. За то време један службеник Посланства је био жеран конзулата.[2]

Регент Александар је 22. новембра 1919. године донео указ о отварању Генералног конзулата Краљевине СХС у Њујорку,[3] и новопостављени генерални конзул Владислав Савић је 26. априла 1920. извршио са Михаилом Пупином примопредају дужности.[4] Овим чином је југословенска држава преузела директну надлежност и одговорност у конзуларним питањима на тлу САД али и више од тога. Осим овог конзулата скоро истовремено су отворени каријерни конзулати у Чикагу и Сан Франциску а нешто касније кратко је постојао и конзулат у Денверу. Конзулат у Њујорку је био надлежан за источни део САД. Очито је да је на овај начин Краљевина СХС настојала да што ефикасније покрије огромну територију САД и да буде што ближа расутим југословенским исељеничким колонијама. Осим тога Ген. конзулат је имао конзуларну надлежност за још дванаест држава средње и јужне Америке.[5] Промовисање нове државе код свих припадника југословенског исељеништва, ишло је, међутим, доста тешко и једно од наважнијих питања за новог конзула наметнула се борба против

[1] АЈ-371-60-78, досије Михаила Пупина.
[2] АЈ-371-60-78.
[3] АЈ-334-КПО-књ. 95, Регистар конзула.
[4] АЈ-371-71-93.
[5] АЈ-772-1-2.

већ тада јаких антисрпских и антијугословенски настројених елемената у, пре свега хрватском исељеништву, чија је перјаница у то време био Фрањо Зоти. Он је преко својих тада врло тиражних новина "Народни лист" водио бестијалну кампању против Срба и нове државе. Да би ослабио и сузбио његов утицај, Владислав Савић је послао на адресе неких фирми, пре свега паробродских друштава које су превозиле југословенске исељенике у завичај а које су истовремено давале огласе у Зотијевим новинама, упозорење да ће бити санционисане уколико наставе с тим. Пошто се радило о америчким предузећима као што је и његов лист био, Зоти је сазнавши за то покренуо кампању и тужбу пред судом. Пошто је претња третирана као повреда државних закона за коју конзули нису имали имунитет, конзул Савић је био чак привремено ухапшен. Он је проглашен за непожељну особу у САД и 23 јуна 1921. године одузета му је егзекватура.[6] Савић је напустио САД али је југословенска држава наставила судски спор у којем је службеник Конзулата, Вуковић, на захтев виших југословенских службених инстанци преузео на себе одговорност за учињено и тако размере овог случаја ограничио.Судски спор је 1923. године решен у корист Владислава Савића, ствар се смирила а акција је ипак уродила плодом јер су фирме које су оглашавале у Зотијевом листу престале да се оглашавају код њега а он сам је због тога као и трошкова суђења банкротирао.

У међувремену је на положају Савића заменио Павле Каровић који је на том положају остао све до почетка 1926. и можемо рећи да се Конзулат у његовом мандату колико-толико уходао мада му је велика сметња у раду био недовољан број запослених у односу на обим посла. Тако је у свом извештају о раду за 1924. годину[7] Каровић нагласио да је обим посла велики и илустровао то чињеницом да је у поверљивом деловоднику заведено 125 аката док административни деловодник има чак 19513 аката. Велики број њих се односио на издавање пасоша исељеницима, визе и овере докумената. Таксе од тога су донеле близу 80.000 долара. Велики посао је Конзулат обављао радећи на прикупљању заоставштина преминулих југословенских исељеника, наплати осигурања и компензација оних којих су страдали на раду. Годишње је било неколико стотина таквих предмета а поменуте године је конзулат наплатио и проследио сродницима у земљи око 175.000 долара. Треба нагласити да се овим послом није бавио искључиво конзулат већ и разна исељеничка потпорна друштва као и приватни адвокати. Овај обим посла је остао и наредним годинама.

После конзула Каровића, на чело Конзулата је дошао Ђорђе Тодоровић а затим Радоје Јанковић, резервни потпуковник и истакнути учесник ослободилачких ратова Србије, који је пре тога три године био на челу генералног конзулата у Чикагу и који ће током скоро седмогодишње службе од 1929-1936. године изузетно утицати на рад Конзулата у Њујорку. Јанковић је нарочито настојао да рад Конзулата превазиђе оквире обављања административних послова за исељенике и да,свестан значаја Њујорка, преусмери и појача рад на пропагандном пољу према америчкој јавности и привредним, политичким и друштвеним круговима. Уосталом, једна од најважнијих дужности сваког конзулата је да помаже унпређивање привредне сарадње са земљом у којој се налази. У свом извештају с почетка 1930. год. истиче њујоршки географски и пословни положај и да је то "најважнија артерија светског тржишта и финансија и центар јавног живота".[8] Наглашавао је да конзулат нема довољно људи нити простора који уз то није нимало репрезентативан да би одговорио оваквој улози. Мора се констатовати да је привредна сарадња Југославије са САД у међуратном периоду била неразвијена за шта је тешко оптужити конзулат у Њујорку и остале југословенске конзулате у САД. На територији под надлежношћу овог генералног конзулата су у овом периоду отворена и два почасна конзулата, у Кливленду и Питсбургу. По одласку Јанковића који је постављен за посланика у Албанији, на положају генералног конзула је био најпре неколико година Божидар Стојано-

[6] AJ-371-70-92, досије Владислав Савић.
[7] AJ-371-71-93.
[8] AJ-371-71-93.

вић, док је почетак Другог светског рата на тој дужности затекао Драгомира Станојевића.[9] Он ће на тој функцији остати до октобра 1944. године када је наредбом новог председника владе Ивана Шубашића смењен као у осталом и највећи део дипломатско-конзуларног особља у САД на челу са Константином Фотићем који се није слагао са политиком нове владе. На место њега дужност је преузео његов заменик Оскар Гавриловић и он је био последњи шеф Генералног конзулата Краљевине Југославије у Њујорку.[10] Током четврт века функционисања, Конзулат је на подручју САД које је покривао, био важна установа преко које је Краљевина Југославија остваривала своју пре свега исељеничку политику али може се рећи, ако изузмемо административни посао са исељеницима, са не великим успехом.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРАОЦА ФОНДА

Прописи Министарства иностраних послова КЈ нису регулисали унутрашњу организацију дипломатско- конзуларних представништава. Треба имати у виду да је број особља конзулата био мали, обично један до три указна службеника, евентуално још понеки неуказни као и један или два послужитеља. Овај број варирао је у зависности од значаја и обима посла конкретног представништва али врло често и од расположивих материјалних средстава која су била хронично недовољна. Стога је МИП био стално засипан захтевима конзуларних представништава за одобрењем средстава за упослење нових службеника. Исти случај је био и са Генералним конзулатом КЈ у Њујорку и поред тога што је то био највећи југословенски конзулат и са десетак што указних што неуказних службеника плус послужитељи, имао већи број упослених од осталих југословенских конзулата. Разлог томе је лежао у огромном обиму посла, с обзиром да се највећи део његовог задужења односио на послове везане за бројно југословенско исељеништво у Америци. О томе говори чињеница да су општи односно административни деловодници имали и до 20 хиљада бројева годишње. Стога је организација посла одређивана често ад хок,према обиму посла и расположивом људству, интерним актима тј. наредбама шефа конзулата, што није увек давало одговарајуће резултате. Тако је у свом извештају МИП-у од 24. фебруара 1930. год, генерални конзул Радоје Јанковић изјавио да "Генерални конзулат није постављен ни организован на адекватан начин да би обављао административну делатност међу исељеницима у Америци".[11] Ни остали конзуларни послови као што су активно праћење пословних и друштвених дешавања у Њујорку, очито нису адекватно вођени, па у том смислу Јанковић даље подвлачи да "не постоји организација која би се правилно поставила према овом светском центру. Посао се своди на отаљавање дневног посла".

Осим што није био довољан број запослених, недовољан је био и простор Ген. конзулата за постојеће запослене а ни просторије нису биле репрезентативне. Осим тога ни запослени нису били довољно материјално стимулисани јер су шефови Конзулата често напомињали да плате запослених знатно заостају за платама представника других земаља и неодговарају високим трошковима живота у Њујорку. Треба ипак напоменути да је у дужем низу година постојала одређена подела посла у Генералном конзулату, што се пре свега односило на неуказне службенике - америчке држављане, углавном југословенског порекла, који су у дужем временском периоду радили у Конзулату и током година обављали само одређену врсту административних послова.

[9] Исто.
[10] Исто.
[11] Исто.

РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРАОЦА ФОНДА

Канцеларијско пословање дипломатско-конзуларних представништава КЈ такође није било регулисано актима Министарства иностраних послова. О њему се у Генералном конзулату у Њујорку може донети закључак на основу сачуване документарне грађе укључујући и књиге евиденције.

Евиденција аката је вођена кроз опште,поверљиве и строго поверљиве деловодне протоколе. Осим њих постојале су и неке друге књиге евиденција као што су благајнички деловодник, депозитни дневник, таксени регистар, регистар издатих пасоша. Треба, међутим, напоменути да нису током целокупног периода функционисања ове установе вођене све књиге евиденција. Поверљиви протокол је вођен од маја 1920. а строго поверљиви и благајнички деловодник тек од 1939. године. С обзиром да су за различиту врсту докумената вођене посебне књиге може се закнључити да је канцеларијско пословање било децентрализовано. Нажалост, књиге евиденције су сачуване у малом броју. Када је реч о завођењу аката, може се закључити на основу сачуваних поверљивих деловодника да су акт завођена хронолошком нумерацијом,број на број и кроз њих је врло ретко вршено повезивање аката док се о повезивању административних аката не може извести закључак, јер ти деловодници нису сачувани.

Чињеница је да су акта административне архиве која су се односила пре свега на издавање виза, пасоша, легализације, наплату заоставштина, компензација и осигурања исељеника, била физички обједињена и чувана у појединачним досијеима на име лица о којима је била реч. Овај принцип је коришћен током целокупног периода рада конзулата. То је био најефикаснији начин да се води поуздана евиденција о свршавању конкретних послова, од којих су неки као што су наплате заоставштина појединаца трајале и више година. У оваквим случајевима досије дотичног лица је био архивиран у години када је случај закључен. Досијеи су вођени не само за појединце већ и за различите активности Генералног конзулата као што су пропаганда, достава публикација, упити разних америчких фирми, праћење деловања антијугословенске емиграције итд и отварани су сваке године. Поверљива и строго поверљива акта су одлагана у посебне досије. Због релативно малог броја поверљивих аката (150-200 годишње) осим броја и ознаке поверљивости, на документима нису стављане ознаке досијеа у која су стављена па према томе не постоје ни у деловодницима. На документима углавном на предњој страни стављан је штамбиљ Генералног конзулата у Њујорку. Из сачуваних поверљивих деловодника види се да су на крају године најчешће закључивани мада има неколико година када то није урађено.

СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Грађа Генералног конзулата у Њујорку примљена је од Савезног секретаријата за иностране послове, у количини од 32 метара. (329 фасцикли, од тога 305 фасцикли административне архиве и 21 фасцикла поверљиве и строго поверљиве архиве као и 4 фасцикле Црвеног крста) и 9 књига евиденције.[12] Записником је констатовано да је грађа делимично сређена и да за мањи део део грађе постоји попис. Акта у фонду према записнику обухватају период од 1919-1945. године. Треба међутим нагласити да је приликом обраде фонда констатовано да је сачувано врло мало аката пре средине 1921. године док је да за остале године је грађа била прилично обимна. Треба одмах скренути пажњу да годишњи извештаји Генералног конзулата помињу од 12 до чак 20 хиљада предмета заведених у деловоднике, који су се односили пре свега на овере разних докумената које су подносили исељеници, затим молбе за пасоше, визе и друго, и да се чак у једном извештају из 1930. године, Генерални конзул

[12] Записник о примопредаји 269/1 од 24. 4. 1992. године, Досије фонда АЈ-449.

жали да су морали изнајмити посебну просторију за смештај обимне административне архиве.[13] Очито је да је највећи део ове грађе још у то време или не много касније био издвојен и елиминисан, јер оно што је преузето у Архив по обиму ни близу не одговара поменутим бројкама.

Испоставило се да и оно што је преузето се највећим делом односило на регистратурски материјал који је одавно изгубио сваку оперативну вредност. У питању је грађа везана за регулисање заоставштина, осигурања и одштета које је Конзулат радио за поједине југословенске исељенике, затим документација везана за издавање нових пасоша, репатријацију и депортацију, потраге, затим разне признанице о плаћеним трошковима које је имао конзулат и слично. Сачувани су као егземплари само нека од тих аката а такође и акта која дају збирне податке о горе поменутим појединачним случајевима. Због тога је овај материјал, у укупној количини од 29.50 метара из периода 1919-1945. издвојен као безвредни регистратурски материјал који не садржи документа од значаја за науку и оперативне потребе[14].

Укупна количина фонда после архивистичке обраде износи је 18 кутија са 33 јединице описа (2.20 м) као и осам књига евиденције (0,15м) што укупно чини 2.35 м. грађе. Сачувана грађа већином носи ознаку поверљивости, углавном је комплетна и у највећој мери има знатну историјску вредност.

Граничне године фонда су 1920-1945, а граничне године грађе су 1919-1945. Сачувана грађа је физички углавном у добром стању. Документи су углавном на српском и енглеском језику, аутентична су и поред оригинала има и копија. Осим извештаја и текуће преписке има и брошура, примерака новинских листова, плаката, фотографија, билтена, легитимација итд. који су предати фототеци односно библиотеци Архива и архивирани у одговарајуће збирке.

Имајући у виду делокруг рада стваралаца фонда, начин стварања, евидентирања и врсту грађе, архивска грађа је сређена по принципу слободне провенијенције-облик функције и делатности, према класификационој шеми са следећим основним класификационим групама:

САД

ОДНОСИ ЈУГОСЛАВИЈЕ СА САД

ЈУГОСЛАВИЈА

МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У САД

ШТАМПА И ПРОПАГАНДА

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ У ЊУЈОРКУ

КЊИГЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ

Сачувана архивска грађа употпуњава слику о горе поменутим појавама које можемо пратити кроз друге фондове, пре свега Посланства Краљевине Југославије у САД – Вашингтон и Генералног конзулата у Чикагу. Она највећим делом говори о југословенском исељеништву како оном југословенске тако и антијугословенске оријентације, о политичким, економским и осталим друштвеним догађајима у САД, привредним односима Југославије са САД, пропагандној активности Конзулата, написима у америчкој и исељеничкој штампи. Осим грађе која има историјску вредност сачувана су и нека документа која имају више илустративну вредност. Већ је поменуто да је Ген. конзулат имао и конзуларну надлежност над два-

[13] АЈ-371-71-93.

[14] АЈ-449, Досије фонда, записник бр. 02-290/1, 06.07.2011.

наест земаља средње и јужне Америке, али је због тамошњег малог броја југословенских исељеника као и незнатног обима економских односа, број докумената у конзулату у вези с тим био занемарљив.

Као информативно средство за архивску грађу Генералног конзулата КЈ у Њујорку урађен је сумарно – аналитички инвентар са именским и географским индексом.

На архивистичком сређивању фонда и изради информативног средства радио је виши архивиста Предраг Крејић.

Приликом цитирања података архивске грађе овог фонда наводи се сигнатура која садржи ознаке назива Архива Југославије (АЈ), број фонда (449), број фасцикле и јединице описа.

Београд, 26.12.2012. виши архивиста

Предраг Крејић

СТРУКТУРА
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА

СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

	бр. јед. описа	страна
САД	1	3
ЈУГОСЛАВИЈА	2	3-4
МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ	3	4-5
ОДНОСИ ЈУГОСЛАВИЈЕ И САД	4-9	5-7
ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У САД	10-24	7-11
ШТАМПА И ПРОПАГАНДА	25-30	12-14
ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КЈ У ЊУЈОРКУ	31-33	14-15
ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА	бр.књиге	стр.
	1-8	19

ОПИС
ЈЕДИНИЦА ОПИСА

број фасцикле	бр.јед. описа	

САД

1 1 САД

Политичка, економска, друштвена и војна ситуација у Сједињеним Америчким Државама; председнички избори у САД и анализа шанси појединих кандидата да буду изабрани, ставови и говори кандидата по питањима спољне и унутрашње политике САД; политичко опредељење Американаца словенског порекла; прослава првог маја у Њујорку; став председника Рузвелта по питању ратних дугова из Првог светског рата појединих европских земаља укључујући и Југославију; конвенција америчког банкарског удружења и председник Рузвелт, односи САД и Јапана; обраћање председника Рузвелта америчком конгресу, критике у америчким пословним и политичким круговима на његов рачун; реформа америчког судства; односи САД и СССР; америчка изолационистичка политика; однос САД према Великој Британији и Француској; амерички војни буџет; промене у америчкој морнарици; погледи америчких пословних кругова на социјалну и економску кризу у САД; незапосленост у САД, мере америчке владе против странаца присталица екстремних идеологија; прикупљање новца у САД од стране италијанског црвеног крста поводом рата у Етиопији (Абисинији).

Систем регрутације у САД; проблеми америчких грађана француског порекла због захтева француске државе за њиховм регрутацијом; пооштравање америчких закона по питању двојног држављанства; депортација појединих странаца; замрзавање стране имовине у САД; мере у САД за сузбијање саботаже; митинг Американаца словенског порекла поводом ситуације у Европи; избори за градоначелника Њујорка; економске прилике у САД; трговински споразуми САД са појединим европским земљама; увоз и извоз САД; приноси и цене жита; прописи за увоз алкохолних пића; штете у САД услед олуја и других непогода.

Година: 1921, 1923, 1924, 1926, 1931-1937, 1939-1944.

Врста документа: извештај, телеграм, билтен, новински исечак.

Језик: енглески, српски.

ЈУГОСЛАВИЈА

1 2 ЈУГОСЛАВИЈА

Чланови представништва југословенске комунистичке партије у Москви; мере владе Краљевине Југославије против деловања комунистичког покрета.

Црногорска емиграција у Паризу; визни режим према муслиманима исељеним у Турску; медјународне обавезе Краљевине Југослвије према националним мањинама; усташка терористичка активност; последице светске економске кризе на привредну политику држава; препис писма Љубе Давидовића упућен пријатељу у САД; страна и домаћа лица осумничена за противдржавну активност; стање у окупираној Југославији; политичке прилике у НДХ; прилике у Србији; сукоби са окупатором; војна организација генерала Драже Михајловића; сукоби четника и партизана; репресалије над цивилним становни-

број фасцикле	бр.јед. описа	

штвом; извештај Стојана Гавриловића после посете ослободјених делова Југославије о стању цивилног становништва; препис писма Борислава Д. Бошковића Сави Косановићу о политичкој, војној и економској ситуацији у окупираној Југославији; јеврејске избеглице из Југославије у логорима у Италији; рад комисије за утврдјивање злочина окупатора и његових помагача по питању јеврејских жртава; координација акције за помоћ југословенским ратним заробљеницима; надлештва и мисије КЈ у Њујорку.

Година: 1920-1922, 1924-1927, 1929, 1932-1935, 1937-1939, 1942-1945, с.а.

Врста документа: извештај, елаборат, правилник, писмо, циркулар.

Језик: српски, енглески.

МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

1 3 МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

Међународна политичка, економска, друштвена и војна ситуација у периоду између два светска рата и за време Другог светског рата; Односи Краљевине Југославије са појединим земљама; виђење стања у СССР од стране неких приватних и званичних лица који су га посетили; односи између Јапана и СССР; ситуација у Француској; поглед на ситуацију у Европи сенатора Волкота; мишљење дела пословних кругова на Вол стриту о ситуацији у Европи; мишљење угледног америчког индустријалца Томаса Вотсона о међународним односима укључујући и Југославију; статистика о броју Јевреја и њиховом уделу у привредној активности Беча; намере Немачке да преузме контролу над Дунавом; војне мисије Велике Британије и Француске у САД и њихове набавке ратног материјала; Панамеричка конференција у Хавани; предавања појединих страних дипломата у САД о ситуацији њиховим земљама; предавања америчких војних аналитичара о међународним односима и рату у Европи и на далеком истоку; разговор службеника Генералног конзулата у Њујорку са бившим председником руске владе Керенским о догадјајима који су довели до бољшевичке револуције; мишљење Стаљина о националном питању у Југославији; продукција пшенице у свету; јапанска трговина.

Америчко виђење понуде Британије и Француске упућено влади КСХС у вези северне Албаније; позив албанског вође да се неутрална зона између Албаније и КСХС искористи за уједињење муслимана; боравак у САД бившег председника албанске владе Фан Нолија; албански исељеници у САД; изјава албанског посланика у САД; успостављане дипломатских односа КСХС и Бугарске; бугарски почасни конзули у САД; организација и активност ВМРО у Бугарској, јужној Србији и другим земљама; петиција "Балканског комитиета" Лиги народа, политичка ситуација у Бугарској; статистика становништва у Бугарској; емигранти са територије јужне Србије у Бугарској; Антијугословенска емиграција у Аргентини; став бразилске владе према политичким и друштвеним организацијама исељеника у Бразилу; Југословенски почасни конзул у Гватемали и продаја југословенског цемента Салвадору; стање југословенске колоније на Куби; трговински уговор Југославије и Костарике; прикупљање средстава за подизање споменика краљу Александру организовано од стране југословенске колоније у Чилеу; упозорење Владе КСХС да се међу руским избеглицама налазе бољшевички агенти; једно разматрање положаја интернираца и избеглица за време рата и улози Међународног црвеног крста; смрт угледног југословенског исељеника са Новог Зеланда;

Канада: пропаганда кампања за независност Црне Горе у појединим канадским новинама; активност "Бугараша" и "Македонствујушчих"; пресељење југословенског исељеничког изасланства из Винипега у Монтреал; активност хрватских исељеничких удружења у Канади; контрапропагандна делатност југословенског конзулата у Канади према написима у хрватској штампи у Канади; покретање пројугословенских новина; сузбијање комунистичке активности; оснивање југословенско-канадског друштва; парастос краљу Александру одржан у Монтреалу у присуству југословенске колоније и канадских званичник; стање српске православне цркве у Канади; прикупљање помоћи за пострадале од поплава у Југославији од стране исељеника.

Година: 1920-1942, 1944.

Врста документа: извештај, писмо, пропратни акт, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

Напомена: У овој јединици описа су у оквиру земаља Јужне Америке и Канада обухваћена сва документа у вези с тима земљама уклучујући и она која се односе на југословенско исељеништво у њима.

ОДНОСИ ЈУГОСЛАВИЈЕ И САД

2 4 ЈУГОСЛАВИЈА - САД (ПОЛИТИЧКИ И ВОЈНИ ОДНОСИ)

Аудијенција посланика Анте Тресић - Павичића код председника САД Хардинга; банкет приређен у част америчког министра спољних послова; споразум о слању поштанских пакета закључен између КСХС и САД; предлози за закључењу нове конзуларне конвенције између САД и КСХС с посебним освртом на статус југословенских грађана досељених у САД; постављење на положај министра унутрашњих послова Реј Вилбура бившег председника Сербиан релиеф цоммитхее; наименовање новог америчког посланика у Југославији.

Разговор генералног конзула КЈ у Њујорку са бившим америчким послаником у Југославији о америчко - југословенским односима, о међународним односима, ситуацији у Југославији, односима Југославије са суседима, српској православној цркви и евентуалном постављењу новог владике у САД итд; став америчког амбасадора у Риму о хрватској екстремној емиграцији; коментар Велике Северно Америчке масонске ложе о убиству краља Александра и ситуацији у Југославији; незадовољство југословенске владе начином постављење новог конзула САД у Београду; посета школског брода "Јадран" САД, дочек од стране југословенских исељеника; прибављање виза за улазак у САД неких чланова југословенске краљевске владе; снабдевање ослобођених делова Југославије на терет Ленд-Леасе-а, помоћ југословенским ратним заробљеницима и рад југословенске амбасаде у САД са поменутом установом; укупно послата помоћ Југославији од стране америчког црвеног крста почев од 1939. до 1944; особље југословенских установа на раду у Њујорку за време рата; утисци неких американаца поводом посете Југославији; сарадња удружења војних ветерана САД и Југославије.

Година: 1921-1922, 1929-1930, 1933-1936, 1938, 1941-1944.

Врста документа: извештај, меморандум, објава, писмо, пропратни акт.

Језик: српски, енглески.

број фасцикле	бр.јед. описа	
2	**5**	**ЈУГОСЛАВИЈА - САД (ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ I)**

Повлашћена краљевска трговинска агенција у Њујорку; предлог за организацију привредне и опште пропаганде у САД; преписка Генералног конзулата са Заводом за унапређење спољне трговине у вези испитивања могућности пласмана југословенских производа; деловање Трговачко-туристичке агенције у Њујорку под управом Коче Јоксимовића и његов сукоб са генералним конзулом Радојем Јанковићем; југословенска туристичка пропаганда и начин њеног спровођења у САД; предлог за стварање заједничке привредне коморе у САД неколицине балканских држава у циљу успешнијег наступа на тамошњем тржишту; трговинска политка САД према свету и предлог за склапање новог трговинског споразума Југославије са САД; могућност југословенског извоза; статистика увоза и извоза; југословенске фирме које су извозиле у САД; југословенски артикли за које су се интересовале америчке фирме; заинтересованост америчке компаније за извођење радова у Југославији; мишљење ген. конзулата о неким фирмама заинтересованим за увоз из југославије у чијој управи има и југословенских исељеника; југословенско исељеништво као фактор за повећање југословенског извоза у САД; зајам београдске општине код америчких банака; намера Државне хипотекарне банке КЈ да отвори филијалу Њујорку; регулисање ратних дугова Србије према САД, мишљење Михајла Пупина о томе; долазак министра финансија Милана Стојадиновића и чланова делегације на преговоре; дебата у Америци поводом регулисања савезничких ратних дугова; Блеров зајам; курс динара у односу на долар; позив југословенског министарства финансиија да исељеници шаљу своје новчане дознаке државним финансијским институцијама; престанак вршења новчаних трансакција неких америчких банака са Југославијом; посете америчких банкара Југославији и њихово мишљење о Југославији; туристичке посете американаца Југославији; набавке војне опреме у САД (авионских мотора, гас маски и др) и понуде разних америчких фирми; интересовање америчких фирми за увоз боксита, хрома и других руда из Југославије.

Година: 1919-1921, 1923-1940.

Врста документа: извештај, реферат, списак, писмо.

Језик: српски, енглески.

3	**6**	**ЈУГОСЛАВИЈА - САД (ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ II)**

Трговина пољопривредним производима између Југославије и САД; извоз шљива, кукуруза, бухача, меса, паприке, хмеља итд; извоз алкохолних пића, производа од дрвета итд; предлог за изложбу југословенских уметничких рукотворина; увоз из САД садница, поштанских марака итд; испитивање могућности да америчке фирме отворе фабрику аутомобила у Југослави; нафта и нафтни продукти, упити о могућностима извоза разних производа као и о пословној кредибилности неких фирми.

Година: 1920, 1931-1940.

Врста документа: извештај, писмо, рекламна етикета, сертификат, специмен.

Језик: српски, енглески.

број фасцикле	бр.јед. описа	
3	7	**ЈУГОСЛОВЕНСКО - АМЕРИЧКИ КУЛТУРНО - ПРОСВЕТНИ ОДНОСИ**

Помоћ америчког фонда за ратну сирочад за набавку алата за школску наставу; помоћ Serbian Child Welfare Association школама у Југославији, анализа стања и рада на здравственој и школској просвети након посете Србији представника Асоцијације; банкет који је асоцијација приредила у част новог југословенског посланика и списак званица; школовање југословенских (српских) ученика у САД у организацији International Serbian Educattional Commettee, спискови ученика и рад организације; изградња Универзитетске библиотеке уз помоћ донације Карнегијеве задужбине уместо довршења зграде академије наука; издаци Рокфелерове фондација на разне пројекте у Југославији у области здрвства просвете и науке и културе; предлог да Рокфелерова фондација помогне отварања универзитета у Далмацији; изложба дечјих слика у Њујорку на којој су били изложени радови југословенских ученика; посете и предавања угледних америчких личности из области науке културе просвете и спорта Југославији као и југословенских Америци; стипендирање појединих југословенских студената у Америци; одговор југословенских просветних власти на представку "Српског народног савеза" по питању нострификације дипломa; предаја награде сликару Милу Млуновићу освојене на изложби у Сан Франциску коју му је доделила компанија индустријалца Томаса Вотсона.

Година: 1919-1928, 1930-1935, 1937-1938, 1940, 1943-1945.

Врста документа: извештај, меморандум, реферат, писмо, новински исечак, летак.

Језик: српски, енглески.

3	8	**АМЕРИЧКО-ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРУШТВО (AMERICA - YUGOSLAV SOCIETY)**

Оснивање Америчко - југословенског друштва у циљу развијања културних, социјалних, економских и других односа између САД и Краљевине Југославије; план рада и чланови Друштва; састанци; подршка Друштва Карнегијевој фондациији и Међународном институту у Вилијемстауну приликом организацији пута и предавања владике Николаја Велимировића у САД.

Година: 1923-1925, 1927, 1930.

Врста документа: извештај, преписка, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

3	9	**ЈУГОСЛОВЕНСКА ОДЛИКОВАЊА АМЕРИКАНАЦА**

Предлози за одликовање и одликовање Американаца од стране Краљевине Југославије; спискови предложених и одликованих; подаци о одликованима.

Година: 1923-1924, 1928-1929, 1931-1933, 1935-1938, 1940, 1943-1944.

Врста документа: извештај, диплома, писмо, пропратни акт, фотографија.

Језик: српски, енглески.

број фасцикле	бр.јед. описа	

ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У САД

4 10 ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У САД - ОПШТЕ СОЦИЈАЛНЕ, ЕКОНОМСКЕ И КУЛТУРНО - ПРОСВЕТНЕ ПРИЛИКЕ

Посете југословенских конзуларних представника југословенским исељеничким колонијама у САД; контакти са појединцима и друштвима; културне и просветне прилике код југословенских исељеника; рад на очувању националног идентитета; оснивање организација исељеника са подручја Југославије; годишње скупштине исељеничких друштава; разне прославе; парастос поводом убиства краља Александра; политички скупови; поздравна писма за краљев рођендан;" Српска народна одбрана" у Америци; "Јединство"; "Коло српских сестара", певачка друштва; уједињење српских савеза у "Српски народни савез"; "Словенска народна потпорна једнота", соколске организације; "Јадранска стража"; "Хрватска братска заједница"; "American Yugoslav Club"; Југословенски клуб; посете исељеника Југославији; организација школске наставе на матерњем језику, подаци о броју исељеника, друштава итд; економске и социјалне прилике; штедни улози исељеника у Америци и југословенским банкама и њихов губитак за време економске кризе; проблеми досељавања у САД, регулисања војне обавезе и држављанства.

Година: 1921-1943, с.а.

Врста документа: извештај, меморандум, писмо, брошура, новински чланак.

Језик: српски, енглески.

5 11 СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У САД

Постављење архимандрита Мардарија за администратора Српске православне цркве у САД и његов рад на формирању епархије; сарадња са Генералним конзулатом у Њујорку; верски и национални рад свештеника, сузбијање непријатељске пропаганде; рад црквених сабора; оснивање парохија и црквених општина; сукоби архимандрита са појединим свештеницима; неспоразуми са руским и грчким митрополитима у САД око надлежности приликом рукоположења српских свештеника; делатност архимандрита Севастијана Дабовића; дисциплински прекршаји појединих свештеника; градња манастира и сиротишта у Либертивилу, цркава и парохијских домова; помоћ Михајла Пупина раду Српске православне цркве у САД; смрт владике Мардарија; порука патријарха Варнаве упућена привременом администратору; постављење новог владике; црквене прославе; писмо владике Дионисија поводом прекида односа бана Ивана Шубашића са југословенском владом у Лондону; реаговање српске православне цркве у САД поводом стварања "хрватске православне цркве" у НДХ; односи са протестанском црквом у САД; куповина и освећење прве српске цркве у Њујорку; подршка појединих свештеника комунистичком покрету и новој власти у Југославији; однос српске и руске православне цркве с освртом на став руских епископа у САД; мађарски епископ Јован Терек.

Година: 1919, 1921-1945.

Врста документа: извештај, меморандум, писмо, летак, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

број фасцикле	бр.јед. описа	
5	**12**	**ИСЕЉЕНИЧКО ИЗАСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У САД**

Рад исељеничког изасланства у САД; постављење нових изасланика; негативно мишљење генералног конзула у Њујорку о потреби постојања изасланства.

Година: 1920, 1923-1924, 1927-1936, 1940, 1945.

Врста документа: извештај, циркулар, писмо.

Језик: српски, енглески.

5	**13**	**ПОЗНАТИ ЈУГОСЛОВЕНСКИ ИСЕЉЕНИЦИ У САД**

Спискови истакнутих југословенских исељеника састављени од стране Генералног конзулата у Њујорку; неке појединости из живота и рада појединих истакнутих исељеника.

Година: 1923, 1926, 1928-1938, 1940-1941, 1944.

Врста документа: извештај, списак, писмо.

Језик: српски, енглески.

5	**14**	**ОДЛИКОВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ИСЕЉЕНИКА У САД**

Одликовања југословенских исељеника у САД од стране Краљевине Југославије; биографски подаци предложених за одликовање.

Година: 1923-1924, 1927, 1929, 1931, 1935-1937, 1939-1941.

Врста документа: извештај, писмо, пропратни акт.

Језик: српски, енглески.

5	**15**	**СТАТИСТИКА МИГРАЦИОНИХ КРЕТАЊА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА УКЉУЧУЈУЋИ И МИГРАЦИЈУ У САД**

Статистика исељавања и досељавање југословенских грађана укључујући податке о САД; предлози за вођење статистике југословенског исељеништва; проблеми вођења евиденциије о броју југословенских исељеника у САД, њиховом економском стању друштвеним верским и културним установама; неспоразум посланика Тресић-Павичића са генералним конзулом у Њујорку око прикупљања података и осврт на укупно стање југословенског исељеништва у САД.

Година: 1925, 1928-1932, 1941, с.а.

Врста документа: извештај, реферат, циркулар.

Језик: српски.

5	**16**	**РАЗНЕ МОЛБЕ ИСЕЉЕНИКА И ЊИХОВИХ СРОДНИКА**

Молбе сродника југословенских исељеника да се утврди да ли су ови живи и где се налазе; остале молбе.

Година: 1923, 1931-1939, 1943.

Врста документа: писмо, пропратни акт, новински исечак.

Језик: српски.

број фасцикле	бр.јед. описа	
6	**17**	**АНТИДРЖАВНА И АНТИЈУГОСЛОВЕНСКА ЕМИГРАЦИЈА У САД**

Сепаратистичка активности хрватске емиграције у САД; антидржавна делатност присталица краља Николе; комунистичка активност у делу југословенског исељеништва; формирање организција, одржавање скупова, митинга и других актитивности против државног и политичког устројства Краљевине Југославије; сепаратистичка пропаганда; захтев хрватске антијугословенске емиграције упућен Лиги народа; настојања Аугуста Кошутића и других припадника екстремне хрватске емиграције да дођу у САД; активност југословенских дипломатско-конзуларних представништава у САД на сузбијању антидржавне активности непријатељске емиграције и захтеви америчким властима да се ограничи њено деловање.

Година: 1921-1944.

Врста документа: извештај, меморандум, писмо, новински исечак, пропратни акт.

Језик: српски, енглески.

Напомена: Антијугословенска активност македонске и пробугарске емиграције у САД је обрађена у јединици описа 27.

7	**18**	**СУМЊИВА ЛИЦА**

Исељеници југословенског порекла у САД осумњичени за терористичку, пропагандну и другу делатност против интереса државе и владе Краљевине Југославије; сумњива лица других националности која су избегла или боравила у САД и била у непосредној или посредној вези са југословенским исељеницима у САД; лица југословенског порекла протерана из САД због незаконитог политичког деловања.

Година: 1920-1940.

Врста документа: извештај, писмо, пропратни акт.

Језик: српски.

8	**19**	**ДОБРОВОЉЦИ**

Савез добровољаца Краљевине СХС у САД - организација и деловање; контакти са југословенским властима у вези права добровољаца на земљу; упити појединаца краљевском конзулату у Њујорку; учешће добровољаца у Првом светском рату; питање регрутовања југословенских добровољаца у САД у Другом светском рату.

Година: 1919-1920, 1926-1930, 1933-1934, 1936-1939, 1939, 1941-1943.

Врста документа: извештај, реферат, писмо, пропратни акт, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

8	**20**	**РЕПАТРИЈАЦИЈЕ И ДЕПОРТАЦИЈЕ**

Лица репатрирана у Југославију; мере југословенских власти за колонизацију репатрираних лица; наредба да се приступи репатријацији свих југословенских држављана по завршетку Другог светског рата; биографије репатрираца, начин њиховог уласка и боравка САД; статистика о броју репатрираних по периодима.

број фасцикле	бр.јед. описа	

Година: 1926-1938, 1945.

Врста документа: извештај, писмо, пропратни акт, сертификат.

Језик: српски, енглески.

8 21 ИСЕЉЕНИЧКИ БРОДСКИ КОМЕСАРИ

Лица постављена за бродске надзорнике задужене за пратњу југословенских исељеника; неспоразуми са бродским компанијама око годишњих квота за бесплатне карте надзорника; незадовољство Генералног конзулата због олаког давања статуса бродског надзорника од стране појединих установа у Југославији.

Година: 1923, 1931-1939.

Врста документа: извештај, преписка.

Језик: српски, енглески.

8 22 КРИМИНАЛНИ СЛУЧАЈЕВИ

Криминални случајеви у којима су осуђени исељеници југословенског порекла; случајеви у којима су страдали; молбе осуђеника Генералном конзулату за помоћ; коментар Генералног конзулата о ефикасности акције конзулата пред америчким судским властима.

Година: 1922-1924, 1926, 1928, 1934-1939.

Врста документа: извештај, писмо, пропратни акт.

Језик: српски, енглески.

9 23 ЗАОСТАВШТИНЕ, КОМПЕНЗАЦИЈЕ, ОСИГУРАЊЕ

Наплата и достава заоставштина, компензација и осигурања преминулих и страдалих југословенских исељеника у САД њиховим сродницима у Југославији; проблеми рада на заоставштинама преминулих исељеника југословенског порекла а грађана бивше аустро-угарске током рата због кашњења у преузимању њихове архиве; проблеми рада због различитости законодавства у појединим државама САД-а и недовољног броја службеника конзулата; ангажовање адвоката за потребе конзулата у раду на заоставштинама и компензацијама; наследно право у држави Њујорк; право на алиментацију у САД; подаци о укупној суми наплаћених заоставштина у појединим периодима као и појединачни износи.

Година: 1919-1941.

Врста документа: извештај, реферат, записник, писмо, пропратни акт.

Језик: српски, енглески.

10 24 ПОМОЋ ИСЕЉЕНИКА ЈУГОСЛАВИЈИ

Формирање одбора састављеног од угледних југословенских исељеника у САД, за прикупљање помоћи пострадалима од великих поплава у Југославији 1926. година; писма појединаца и група са податком о износу хуманитарног прилога; прикуплање помоћи изградњи дома за ученике у Шибенику; дома за

број фасцикле	бр.јед. описа	

сирочад у Нишу; помоћ "Колу српских сестара" за збрињавање девојака без родитеља; прикупљање помоћи за народ у окупираној Југославији; питање учешћа "Српске Народне Одбране" и "United Yugoslav Drive" у "War Chest".

Година: 1923, 1926-1927, 1929, 1937-1942.

Врста документа: извештај, писмо,телеграм, пропратни акт.

Језик: српски, енглески.

Напомена: Теслино писмо поводом датог прилога за пострадале се налази у јединици описа 13.

ШТАМПА И ПРОПАГАНДА

11 25 ШТАМПА И ПРОПАГАНДА I

Смернице МИП Краљевине Југославије за сузбијање непријатељске пропаганде; предлог Генералног конзулата Краљевине Југославије у Њујорку за организовање информативне службе у САД која би пласирала југословенске ставове како у америчкој јавности тако имеђу југословенским исељеницима; достава публикација у пропагандне сврхе; активност новинара Гордон Гордон-Смита; искуства чехословачког конзулата у организовању пропагандне службе; преписка посланства Краљевине Југославије са конзулатима и анализа ефикасности пропагандног деловању према југословенском исељеништву, подршка пројугословенским листовима у сукобу са сепаратистичким; Мирко Доминис и отварање новинске агенције у Њујорку.

Написи у америчкој штампи поводом разних догађања у Југославији и југоисточној Европи; контакти Генералног конзула у Њујорку са новинарима и уредницима појединих америчких листова; конзулови деманти тенденциозних вести о ситуацији у Југославији објављени у неким америчким листовима; писање америчке штампе о убиству краља Александра; писма неких исељеника против југословенске владе и државе објављена у америчким новинама као и одговори пројугословнеских оријентисаних исељеника на иста; предавања и дискусије одржане у организацији "Foreign Policy Association" као и неких других организација на којима су разматрани односи између појединих држава средње и југоисточне Европе као и њихова унутрашња ситуација; Дописи ЦПБ о раду америчких и други страних новинара у Југославији; посете америчких новинара Југославији; написи у америчкој штампи о политичкој и економској (питање ратних дугова) сиутацији у свету.

Година: 1921-1941.

Врста документа: извештај, писмо, пропратни акт, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

Напомена: О пропаганди видети и у јединици описа 31 а кад је у питању економска пропаганда у јединици описа 5.

12 26 ШТАМПА И ПРОПАГАНДА II

Писање америчке штампе о догађајима у Југославији и њеним међународним односима; реаговање југословенског конзула у Њујорку на тенденциозне написе у појединим америчким листовима; писма антијугословенски настројених исељеника објављена у америчким новинама и реаговање про-

југословенских на њих; интервјуи појединијх југословенских опозиционих политичара објављени у америчкој штампи; написи о ситуацији после стварања Бановине Хрватске; чланак у Њујорк Тајмсу поводом смрти Јована Јовановића; предавања на "Подунавском конгресу" у организацији Фордхам универзитета; предавања амерчких новинара и публициста; став америчког јавног мњења о ситацији у свету; писање америчке шампе о догађајима у Европи и свету с освртом на спољну политику САД; написи поводом приступања Југославије Тројном пакту, његовом обарању и агресији на Југославију; написи о борбама у окупираној Југославији; негирање вести о масакрима над Србима у НДХ од стране појединих исељеника југословенског порекла и препис писма Посланика КЈ у Бразилу, Фране Цвјетише, Ивану Шубашићу о стварном стању; промовисање Тита и партизанског покрета; вести из Југославије које је југословенска влада у Лондону послала Конзулату у циљу пласирања у америчкој штампи; објављене књиге које се односе или се дотичу Југославије; радио емисије Светислава Петровића; забрана уношења у Југославију појединих листова исељеника других националносту у САД због непријатељске садржине или екстремистичке идеологије коју заговарају; пропагандна активност против Југославије неких суседних земаља; пропагандан активност других земаља у САД; политичка предавања одржана у просторијама њујоршког банкара Калвина Булока и City Cluba у Њујорку.

Година: 1921-1925, 1927-1929, 1931, 1933-1944.

Врста документа: извештај, писмо пропратни акт, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

Напомена: О бугарској пропаганди у САД видети у јединицу описа 27.

13 27 ШТАМПА И ПРОПАГАНДА III

Бугарска пропаганда у САД; промовисање политичких ставова Бугарске у односу на Југославију; подршка сепаратистичкој активности исељеника пореклом са југословенског дела Македоније, пробугарски настројених "Бугараша" и присталица независне Македоније "Македонствујушчих"; формирање Македонске Политичке Организације (МПО) у САД; конгреси МПО и подаци о члановима исте; огранци ВМРО у САД; написи у Новинама "Македонска трибуна"; проношење вести међу исељеницима о припремама атентата на одређене политичке личности у Бугарској; деловање бугарских свештеника у САД; слављење убице краља Александра; сарадња са хрватским сепаратистичким органиизацијама; о припремама за оружану активност у Југославији и мерама југословенских власти да спрече такву акцију.

Активност Југословенских дипломатско-конзуларних представништава у САД на сузбијању бугарске пропаганде и антијугословенске делатности МПО и ВМРО; помоћ српске православне цркве и српског исељеништва из Македоније југословенским представништвима у тој активности; прикупљање података од стране Генералног конзулата о појединцима и месним удружењима МПО.

Година: 1920, 1922-1942, 1945.

Врста документа: извештај, писмо, брошура, новински исечак.

Језик: српски, енглески, бугарски.

Напомена: Овом јединицом су обухваћена документа која се односе на бугарску пропаганду у САД с обзиром на њен утицај на исељеништво пореклом са

број фасцикле	бр.јед. описа	

подручја Македоније, и документа која говоре о раду и деловању тог исељеништва.

14 28 ШТАМПА И ПРОПАГАНДА IV

Југословенска исељеничка штампа; покретање и престанак излажења појединих листова; исељеничка удружења чији су орган поједини листови; имена издавача, уредника и новинара; тираж, политичка оријентација финансијско стање; помоћ појединим листовима од стране Генералног конзулата у Њујорку; списковли листова; објављени чланци и анализа писања појединих листова; полемике између појединих новина; сузбијање антијугословенске и антидржавне кампање у сепаратистичким и комунстичким листовима; антивладини написи у неким српским исељеничким листовима; забране и прекиди забрана уношења појединих југословенских исељеничких листова Југославију; слање публикација и пласирање обавештења о догађајима у земљи у исељеничким листовима од стране конзулата и пропаганда преко радија и филма; скупштине и обележавање годишњица излажења појединих листова; пропагандни скупови.

Година: 1922-1944, с.а.

Врста документа: извештај, писмо, пропратни акт, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

Напомена: О штампи исељеништва са подручје Македоније видети у јединици описа 27.

15 29 FOREIGN LANGUAGE INFORMATION CENTER (FLIS)

Информациони центр за обавештавање страних досељеника у САД о стварима од битног зачаја за усељење, боравак и ступање у америчко држављанство.

Упознавање са америчким законима историјом и културом САД; Билтени на српском и енглеском језику.

Година: 1921-1922, 1925, 1927-1932, 1939-1940, 1942.

Врста документа: преписка, билтен.

Језик: српски, енглески.

15 30 ИСЕЧЦИ ИЗ АМЕРИЧКЕ ШТАМПЕ

Чланци у америчкој штампи објављени поводом убиства краља Александра и ситуацији у Југославији.

Година: 1934-1935.

Врста документа: новински исечци.

Језик: енглески.

број фасцикле	бр.јед. описа	

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КЈ У ЊУЈОРКУ

16 31 РАД И ОСОБЉЕ ГЕНЕРАЛНОГ КОНЗУЛАТА КЈ У ЊУЈОРКУ

Рад Генералног конзулата КЈ у Њујорку; организовање координисаног рада према југословенском исељеништву и сузбијању непријатељске пропаганде, између посланства КЈ и Конзулата у САД; реаговање конзула поводом предлога за отварање нових каријерних конзулата у САД; почасни конзулати КЈ у САД; случај Константина Јоксимовића; особље конзулата; проблеми у раду; трошкови рада конзулата; наплаћене суме по основу издатих виза, пасоша и заоставштина.

Година: 1919-1945.

Врста документа: извештај, службенички лист, свеска, писмо, пропратни акт, фотографија.

Језик: српски, енглески.

17 32 РАД ГЕНЕРАЛНОГ КОНЗУЛАТА СА ЈУГОСЛОВЕНСКИМ БРОДСКИМ КОМПАНИЈАМА И ПОМОРЦИМА

Рад Генералног конзулата КЈ у Њујорку са југословенским бродским компанијама које одржавају поморску трговину са Северном Америком; подаци о бродовима; ангажовање бродова током Другог светског рата за потребе савезника; изводи из бродских дневника; подаци о неким бродовласницима, спискови посада; биографски подаци; комисијски лекарски прегледи помораца обављени у просторијама Генералног конзулата.

Година: 1932, 1938, 1940-1944.

Врста документа: извештај, записник, писмо, формулар.

Језик: српски, енглески.

18 33 ДЕЛЕГАТ ВЛАДЕ КЈ ЗА ПОСЛОВЕ ЦРВЕНОГ КРСТА У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ

Рад делегата југословенске краљевске владе у Лондону за послове Црвеног крста КЈ у Северној Америци - Њујорк; подаци о организацији и достави помоћи за југословенске ратне заробљенике; посете логорима, називи логора; спискови заробљеника којима су достављени пакети, њихова садржина; сарадња са YMCA, American Friends of Yugoslavia и америчким црвеним крстом; помоћ цивилима.

Година: 1941-1943.

Врста документа: извештај, списак, преписка.

Језик: српски, енглески.

Напомена: Ова јединица садржи грађу која није настала радом Генералног конзулата већ представља део приручне архиве секретарице Делегата за послове Црвеног крста, заостале после исељења канцеларије из просторија Генералног конзулата у Њујорку.

ПОПИС
КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА

број
књиге

ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА

ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ

1 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
година: 1920, 1921, 1922, 1923.
број: 1-76; 1-124; 1-79; 1-184

2 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
година: 1924, 1925, 1926.
број: 1-122; 1-138; 1-119

3 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
година: 1927, 1928, 1929, 1930.
број: 1-151; 1-232; 1-237; 1-42

4 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
година: 1930, 1931, 1932, 1933.
број: 43-189; 1-193; 1-194; 1-130

5 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
година: 1934.
број: 1-484

6 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
година: 1935.
број: 1-549

7 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
година: 1936, 1937.
број: 1-261; 1-339

ДЕПОЗИТНИ ДНЕВНИК

8 ДЕПОЗИТНИ ДНЕВНИК
година: 1937/1938, 1938/1939, 1939/1940, 1940/1941.
број: 152-994; 1-761; 1-725; 1-119

ИНДЕКСИ
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА

ИМЕНСКИ ИНДЕКС

А

АДАМИЧ ЛУЈ
13, 25

АРМСТРОНГ ХАМИЛТОН ФИШ
24

Б

БАБИЋ МИЈО, УСТАШКИ ТЕРОРИСТА
2

БАТЛЕР М. НИКОЛАС, АМЕРИЧКИ БАНКАР
3

БЈАНКИНИ АНТЕ
13

БЛИС ТАСКЕР, АМЕРИЧКИ ГЕНЕРАЛ
8

БОГДАНОВИЋ МАРТИН
13

БОШКОВИЋ Д. БОРИСЛАВ
2

БУЛОК КЕЛВИН
26

В

ВАЈС АЛБЕРТ
2

ВЕЛИМИРОВИЋ НИКОЛАЈ, ЕПИСКОП
8

ВИЛБУР РЕЈ, АМЕРИЧКИ МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
4

ВИЛКИ ВЕНДЕЛ, ПРЕДСЕДНИЧКИ КАНДИДАТ
1

ВИЛСОН ВУДРО, АМЕРИЧКИ ПРЕДСЕДНИК
1

ВИЛСОН, АМЕРИЧКИ ПОСЛАНИК У БЕОГРАДУ
4

ВИСАРИОНОВИЧ ЈОСИФ СТАЉИН
3

ВОДСВОРТ ЕЛИОТ
5

ВОЛКОТ, АМЕРИЧКИ СЕНАТОР
3

ВОРКАПИЋ СЛАВКО
16

ВОТСОН ТОМАС, ОСНИВАЧ И ПРЕДСЕДНИК ИБМ
3, 7, 24

Г

ГАВРИЛОВИЋ СТОЈАН
2

ГЕДАЈ Г.
25

ГЕРОВСКИ АЛЕКСИС, РУСКИ ЕМИГРАНТ
3

ГОЛУБИЋ МУСТАФА, КОМУНИСТА
2

ГОРИЧАР ЈОСИП
13

ГРДИНА АНТОН
13

ГРДИНА ЈОЖЕ
13

Д

ДАБОВИЋ СЕВАСТИЈАН, АРХИМАНДРИТ
11

ДАГАН СТИВЕН
25

ДАМАСКИН, ЕПИСКОП
11

ДЕДИЈЕР СТЕВАН
7

ДЕЈВИС ЛУИ
3

ДИОНИЗИЈЕ, ЕПИСКОП
11

ДЈУИ ТОМАС, ПРЕДСЕДНИЧКИ КАНДИДАТ
1

ДОМИНИС МИРКО, ПУБЛИЦИСТА
26

ДУЧИЋ МИХАЈЛО
13, 24

Ђ

ЂОРЂЕВИЋ ИРИНЕЈ, ЕПИСКОП
11

З

ЗАКРАЈШЕК КАЗИМИР
13

ЗАКРАЈШЕК ЛЕО
13

Ј

ЈАЊУШЕВИЋ НИКОДИЈЕ, СВЕШТЕНИК
11

ЈОКСИМОВИЋ КОЧА
5

К

КЕЛЕР ХЕЛЕН, КЊИЖЕВНИЦА
7

КЕРЕНСКИ, РУСКИ ПРЕДЕСНИК ВЛАДЕ
3

КИНГСБОРИ ЏОН
8, 25

КАРАЂОРЂЕВИЋ ПАВЛЕ, КНЕЗ
4

КОСАНОВИЋ САВА
2

КРАЈИНОВИЋ ЈОВАН, СВЕШТЕНИК
11, 25

КРАЈСЛЕР ВОЛТЕР
5

КРИСКУОЛО ЛУИЂИ
25

КУЛИЏ, АМЕРИЧКИ ПРЕДСЕДНИК
1

Л

ЛОНГ БРЕКЕНРИЏ, АМЕРИЧКИ ПОСЛАНИК У РИМУ
4

М

МАЛЕТИЋ СТРАХИЊА, СВЕШТЕНИК
11

МАРИЈА, КРАЉИЦА
4

МАРЈАНОВИЋ МИЛАН, ПУБЛИЦИСТА И ПОЛИТИЧАР
5

МАЧЕК ВЛАДКО
25-26

МЕЛОН, МИНИСТАР ФИНАНСИЈА
1

МЕНИНГ КЛАРЕНС, АНГЛИКАНСКИ БИСКУП
7

МИЛАНОВА КУНЦ ЗИНКА
26

МИЛИЋЕВИЋ ДУШАН
4

МИХАИЛОВИЋ ДРАГОЉУБ - ДРАЖА
2, 26

МОНРО ПОЛ
7

МОРТОН РОЗАЛИЈА
7

МУСОЛИНИ БЕНИТО
3

Н

НОЛИ ФАН, АЛБАНСКИ ПОЛИТИЧАР
3

П

ПАТРИЈАРХ ВАРНАВА
4, 11

ПОПОВИЋ ДАВИД, СВЕШТЕНИК
11, 27

ПОСПИШИЛ ЗВОНИМИР, УСТАШКИ ТЕРОРИСТА
2

ПРАЈС, УРЕДНИК ДЕЈЛИ МЕЈЛА
4

ПРИБИЋЕВИЋ СВЕТОЗАР
25

ПРИБИЋЕВИЋ СТОЈАН
26

ПРИНС ДАНЛИ, АМЕРИЧКИ ПОСЛАНИК У БЕОГРАДУ
3-4

ПУПИН МИХАЈЛО
5, 7-8, 11, 13

Р

РАДИН ЂОРЂЕ
25

РАДОСАВЉЕВИЋ ПАЈА
13

РИСТАНОВИЋ ЖИВОЈИН, СВЕШТЕНИК
11

РУГЕР ДР Р.
7

РУЗВЕЛТ ЕЛИНОР
1

С

СИБУРИ ВИЛИЈЕМ МАРСТОМ
11

СТИЈАЧИЋ ПЕТАР, СВЕШТЕНИК
11

СУБОТИЋ ДРАГУТИН
7

СУЗАЛО ХЕНРИ
13

СУЛЦБЕРГЕР, АМЕРИЧКИ НОВИНСКИ ИЗДАВАЧ
25

Т

ТЕРЕК ЈОВАН, ЕПИСКОП
11

ТЕСЛА НИКОЛА
13

ТИТО БРОЗ ЈОСИП
26

У

УСКОКОВИЋ МАРДАРИЈЕ, ЕПИСКОП
4, 11

Ф

ФАРАНД МАКС
7

ФРОТИНГЕМ, ДОБРОТВОР
7

Х

ХАРДИНГ ВОРЕН, АМЕРИЧКИ ПРЕДСЕДНИК
4

ХЕРЦИГОЊА РУДОЛФ, КОМУНИСТА
2

ХИТЛЕР АДОЛФ
3

ХЈУЗ ЧАРЛС, АМЕРИЧКИ МИНИСТАР СПОЉНИХ ПОСЛОВА
4

ХУВЕР ХЕРБЕРТ, АМЕРИЧКИ ПРЕДСЕДНИК
4

Ц

ЦВИЈЕТИША ФРАНО, ПОСЛАНИК КЈ У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ
26

Ч

ЧЕДБУРН ВИЛИЈАМ
8, 24

ЧЕМБЕРЛЕН НЕВИЛ, БРИТАНСКИ ПРЕМИЈЕР
3

Џ

ЏОНСОН ХИРАМ, ПРЕДСЕДНИЧКИ КАНДИДАТ И СЕНАТОР
1

Ш

ШАХАН ИСТМАН
3

ШИХАН ДР ИСТМАН
4

ШОТВЕЛ, ПРОФЕСОР
7, 25

ШТАМПАР АНДРИЈА
7

ШУБАШИЋ ИВАН
11, 26

ШУПЛЕТОВИЋ Ј, СВЕШТЕНИК
11

ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС

А

АЛБАНИЈА
3

АРГЕНТИНА
3

АУСТРИЈА
4

АУСТРИЈА (БЕЧ)
3

Б

БЕЛГИЈА
1, 3

БРАЗИЛ
3

БУГАРСКА
3-5

В

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА
1, 3

Г

ГВАТЕМАЛА
3

ГРЧКА
3, 5

Д

ДАНСКА
3

Е

ЕТИОПИЈА
1

И

ИТАЛИЈА
1, 3-5

Ј

ЈАПАН
1, 3

ЈУГОСЛАВИЈА
1, 3

К

КАНАДА
3

КОСТАРИКА
3

КУБА
3

М

МАЂАРСКА
4

Н

НЕМАЧКА
1, 3-5

НОВИ ЗЕЛАНД
3

НОРВЕШКА
3

П

ПОРТУГАЛИЈА
3

Р

РУМУНИЈА
4-5

С

САД
3

СССР (РУСИЈА)
1, 3

Ф

ФИНСКА
3

ФРАНЦУСКА
1, 3

Х

ХОНДУРАС
3

Ч

ЧЕХОСЛОВАЧКА
5

ЧИЛЕ
3

Генерални конзулат КЈ у Њујорку

штампа
Архив Југославије
припрема за штампу
Одељење за сређивање и обраду архивске грађе
унос текста
Предраг Крејић
прелом текста
Ленка Чуровић
софтвер
Microsoft Windows XP Professional
Microsoft Word 2003
писмо
Times_New_Roman
хардвер
персонални рачунар Intel(R) Pentium(R) Dual CPU
ласерски штампач HP Laser Jet M1120 MFP
штампање завршено
јун 2013. године

БЕОГРАД, Васе Пелагића 33

Телефони: Централа 3690-252, 3690-253, 3690-261, 3690-262
Директор 3691-007
Факс 3066-635